

ความฉลาดของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู
ในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ จังหวัดนครปฐม
SCHOOL ADMINISTRATORS' QUOTIENT AFFECTING TEACHERS'
TEAMWORK IN GOVERNMENT PRIMARY SCHOOLS,
NAKHON PATHOM PROVINCE

ประกายดาว คำป้อม/ PRAKAYDOW KOMPOM¹

พิชญาภา ยืนยาว/ PITCHAYAPA YUENYAW²

นภาพรณ ยอดสิน/ NAPAPORN YODSIN³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความฉลาดของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาระดับการทำงานเป็นทีมของครู 3) วิเคราะห์ความฉลาดของผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ จังหวัดนครปฐม กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ จังหวัดนครปฐม จำนวน 341 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนกระจายตามอำเภอ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดยผู้วิจัย มีความตรงด้านเนื้อหาระหว่าง 0.67 ถึง 1.00 ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามตอนที่ 1 ด้านความฉลาดของผู้บริหารสถานศึกษา เท่ากับ 0.83 และตอนที่ 2 ด้านการทำงานเป็นทีม เท่ากับ 0.85 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า

1. ความฉลาดของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้าน ประกอบด้วย ความฉลาดทางสังคม ความฉลาดทางศีลธรรมและจริยธรรม ความฉลาดทางปัญญา ความฉลาดทางอารมณ์ และความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค

2. การทำงานเป็นทีมของครู อยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้าน ประกอบด้วย ความสมดุลในบทบาท การสนับสนุนและไว้วางใจของสมาชิก การมีเป้าหมายที่ชัดเจนร่วมกัน การร่วมมือ การติดต่อสื่อสารและเปิดกว้างภายในทีม และความคิดสร้างสรรค์

¹ นักศึกษาปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

3. ความฉลาดของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค (X_4) ความฉลาดทางปัญญา (X_1) และความฉลาดทางศีลธรรมและจริยธรรม (X_3) เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู (Y_{tot}) โดยสามารถร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 24.40 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สมการวิเคราะห์การถดถอย คือ $= 2.10 + 0.18 (X_4) + 0.17 (X_1) + 0.15 (X_3)$

คำสำคัญ: ความฉลาดของผู้บริหารสถานศึกษา การทำงานเป็นทีมของครู ประถมศึกษา

ABSTRACT

This research aimed to: 1) study the level of school administrators' quotient; 2) identify the level of teachers' teamwork; and 3) analyze the schools administrators' quotient affecting teachers' teamwork. The research sample, derived by proportional stratified random sampling as distributed by district, was 341 teachers of government primary schools in Nakhon Pathom Province. The research instrument was a questionnaire constructed by the researcher with IOC content between 0.67 to 1.00. The internal consistency reliability coefficients of the questionnaire: part 1 school administrators' quotient was 0.83, and part 2 teachers' teamwork was 0.85. Data were analyzed with percentage, mean, standard deviation and stepwise multiple regression.

The findings of this research were as follows:

1. Overall and in specific aspects, the school administrators' quotient was at a high level. These aspects were social quotient, intelligence quotient, moral quotient, emotional quotient and adversity quotient.

2. Overall and in specific aspects, the teachers' teamwork was at a high level. These aspects were balanced roles, support and trust, clear objective and agreed goals, co-operation, team's communication and openness, and creative thinking.

3. The administrator's quotient in the aspects of adversity quotient (X_4), intelligence quotient (X_1) and moral quotient (X_3) together predicted teachers' teamwork (Y_{tot}) at the percentage of 24.40 with statistical significance at .05. The regression equation was $= 2.10 + 0.18 (X_4) + 0.17 (X_1) + 0.15 (X_3)$.

Keywords: administrator's quotient, teacher's teamwork, primary education

บทนำ

การพัฒนาการศึกษาของประเทศให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ คือ เน้นให้คนไทยเป็นคนดี เก่ง มีความสุข มีความรู้เชิงวิชาการและสมรรถนะทางวิชาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรม ใฝ่เรียนรู้ และแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีสุขภาพทั้งกายและใจที่สมบูรณ์ สามารถประกอบอาชีพและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เพื่อเป็นเป้าหมายและฐานหลักของการพัฒนาประเทศ ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559) การศึกษาจึงเป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตมนุษย์ที่จะนำพาให้ประเทศสู่ความก้าวหน้าโดยเริ่มต้นที่องค์การ และในองค์การผู้นำเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่สุดต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์การ ดังที่ เนตรพัฒนา ยาวีราช (2556: 1) ได้กล่าวว่า ผู้นำเป็นบุคคลที่มีอำนาจ มีอิทธิพลในการบังคับบัญชา มอบหมายงานในกำกับดูแลให้เป็นไปตามเป้าหมายขององค์การ ผู้นำจึงเป็นผู้ประสานความต้องการของบุคคล ความต้องการของงาน และความต้องการขององค์การเข้าด้วยกัน

ผู้นำคือปัจจัยที่สำคัญที่จะนำพาองค์กรสู่ทิศทางตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ยังมีหน้าที่บริหารในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการร่วมงานระหว่างบุคคล การวางแผน การจัดการองค์กร และการควบคุมที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร ซึ่งสอดคล้องกับ Dubrin (2007 อ้างถึงใน พิชาภพ พันธุ์แพ, 2554: 106) ที่กล่าวว่า ผู้นำยังต้องมีภาวะผู้นำที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลง การตัดสินใจ การกระตุ้นจิตใจ และการใช้อิทธิพลต่อผู้ใต้บังคับบัญชา สำหรับผู้นำที่สมาชิกในองค์การต้องการ คือ ผู้นำในอุดมคติหรือผู้นำที่สมบูรณ์แบบนั้น ต้องมาจาก “ความสมดุลของความฉลาดทางปัญญา” ทั้ง 5 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย ความฉลาดทางปัญญา (IQ: intelligence quotient) ความฉลาดทางอารมณ์ (EQ: emotional quotient) ความฉลาดทางด้านศีลธรรมและจริยธรรม (MQ: moral quotient) ความฉลาดในการเผชิญปัญหา (AQ: adversity quotient) และความฉลาดทางสังคม (SQ: social quotient) หากผู้นำมีความฉลาดครบทุกด้าน ก็เกิดความสมดุล ซึ่งเป็นพื้นฐานในทางที่ดีที่จะส่งผลให้สามารถบริหารองค์กรให้ไปสู่ความสำเร็จ ดังที่ Patton (1998 อ้างถึงใน ดิลกฤทธิ์ อภิวัฒน์สิงห์, 2550: 127) กล่าวว่า บุคคลส่วนใหญ่เชื่อว่า ผู้ที่มีระดับความสามารถทางสติปัญญาสูง จะประสบความสำเร็จในการเรียน สามารถประกอบอาชีพ และเข้าทำงานในตำแหน่งที่ดี ทั้งนี้เพราะความสามารถทางสติปัญญาสามารถสะท้อนให้เห็นถึงความสัมฤทธิ์ทางการศึกษาและการปฏิบัติงานในอาชีพต่าง ๆ ได้ แต่ในความเป็นจริง จากการวิจัยของวีระวัฒน์ บัณฑิตามัย (2551: 4) พบว่าความสามารถทางสติปัญญาอยู่ในระดับสูง ไม่ได้เป็นหลักประกันว่าจะประสบความสำเร็จในอาชีพหรือความสำเร็จในชีวิตเสมอไป นอกจากผู้นำจะต้องมีความรู้ ความสามารถ ทักษะในการทำงานแล้ว ผู้นำที่สมบูรณ์แบบควรมีความฉลาดครบทั้ง 5 ด้าน ทั้งนี้ต้องมีทักษะในการบริหารการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในองค์การให้เกิดประสิทธิภาพ โดยผู้นำต้องมีความสามารถในการสร้างความพึงพอใจ

การสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดี การสร้างความนับถือ และความไว้วางใจซึ่งกันและกันในการทำงาน ให้เกิดความร่วมมือ ร่วมใจในการทำงานของสมาชิกทุกคน

นอกจากนั้น การขับเคลื่อนองค์การให้สู่เป้าหมายนั้นมาจากบุคลากรในองค์กร ซึ่งการทำงานร่วมกันของสมาชิก หรือการทุ่มเทการทำงานของสมาชิกย่อมเป็นสิ่งที่ผู้นำทุกคนคาดหวัง เพราะมีความต้องการให้องค์กรประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ร่วมกัน ดังนั้นในองค์กรจึงมีผู้ร่วมงานที่เป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนให้เกิดความสำเร็จบรรลุเป้าหมาย โดยที่ผู้นำจะต้องมีทักษะ ความสามารถ และความฉลาดในด้านการบริหารทีมงานให้เกิดประสิทธิภาพ โดยอาศัยหลักการการทำงานเป็นทีมร่วมกันของสมาชิกในองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับศรีศักดิ์ สุนย์โสกร (2550: 2) ได้กล่าวว่า การบริหารองค์การที่ได้รับความนิยม และนำมาใช้ปฏิบัติกันเป็นอย่างมาก ในปัจจุบัน คือการบริหารงานโดยยึดหลักการการทำงานร่วมกันเป็นทีม สร้างทีมให้แข็งแกร่งโดยเน้นให้บุคลากรทุกคนเห็นความสำคัญของกระบวนการในการทำงานเป็นทีมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร อีกทั้งยังสอดคล้องกับสวธัมม อินทวงศ์ (2550: 2) ที่ได้กล่าวว่า การทำงานหรือการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารงานดังกล่าวไม่อาจประสบความสำเร็จได้ หากปราศจากความร่วมมือของบุคลากรทุกคนในหน่วยงาน จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่าการทำงานเป็นทีมเป็นปัจจัยที่ผู้บริหารควรหันมาให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะการทำงานทั้งหลายต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่าย จึงจะทำให้องค์กรสามารถขับเคลื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การทำงานเป็นทีมจึงเป็นพื้นฐานของความสำเร็จของการบริหารจัดการที่ผู้บริหารสถานศึกษาและจะทำให้ประสบความสำเร็จเป้าหมายได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับปัจจัยของการทำงานร่วมกันของสมาชิกซึ่งส่งผลต่อความสำเร็จขององค์กรเช่นกัน สอดคล้องกับแนวคิดของเนตร์พัฒนา ยาวีราข (2556: 192) ได้กล่าวไว้ว่าการทำงานเป็นทีมให้มีประสิทธิภาพนั้น จะต้องมีความสามารถในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรที่ตั้งไว้ร่วมกันของสมาชิก การทำงานที่มีประสิทธิภาพนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีทักษะ ความสามารถ และความฉลาด ครอบคลุมด้าน จึงจะทำให้การทำงานเป็นทีมของบุคลากรในองค์กร ประสบความสำเร็จ และบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ร่วมกันของสมาชิก ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรีย์พร รุ่งจำกัด (2556: 94) พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีคุณลักษณะความฉลาดทางอารมณ์ เป็นคุณสมบัติที่ผู้บริหารควรมีและเป็นผู้ที่มีบทบาทในการควบคุม จัดการกับอารมณ์ในลักษณะต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างเหมาะสม เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและแรงจูงใจในการทำงาน อันจะนำไปสู่การปฏิบัติงานอย่างเต็มใจของสมาชิกในทีมงาน ทั้งนี้ ผู้บริหารจึงต้องมีความฉลาดทั้ง 5 ด้าน ที่มาจากความสามารถ สมรรถนะ ทักษะ ของผู้บริหารที่จะนำพาองค์กรไปในทิศทางตามเป้าหมาย ก่อให้เกิดการทำงานเป็นทีมร่วมกัน ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีแนวทางในการส่งเสริมและการพัฒนาการทำงานร่วมกันของครูให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลอย่างสูงสุด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 ในฐานะหน่วยงานทางการศึกษาได้กำหนดทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมีเป้าประสงค์ 5 ประการ ได้แก่ 1) ผู้เรียนทุกคนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ 2) ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐานตั้งแต่อนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน อย่างมีคุณภาพทั่วถึงและเสมอภาค 3) ครู และบุคลากรทางการศึกษา สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเต็มตามศักยภาพ 4) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษามีความเข้มแข็งตามหลักธรรมาภิบาลและเป็นกลไกขับเคลื่อน การศึกษาขั้นพื้นฐานสู่คุณภาพระดับมาตรฐานสากล 5) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา บูรณาการกับการทำงานภายในสำนักงานสร้างเครือข่ายและการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2, 2559: ออนไลน์) จากเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ จะเห็นได้ว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 ให้ความสำคัญกับผู้บริหารสถานศึกษาที่จำเป็นต้องมีทักษะ ความสามารถ รวมถึงการพัฒนาบุคลากรในด้านการงานให้เต็มตามศักยภาพและมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เกิดจากสภาพปัจจุบันผู้บริหารส่วนใหญ่มีคุณวุฒิ ประสบการณ์การทำงานที่ยังน้อย จึงทำให้คุณภาพะในการบริหารงานขาดประสิทธิภาพ และการไม่ได้รับการพัฒนาตนเอง จึงต้องหาแนวทางในการพัฒนาตนเองเพื่อให้เกิดสมรรถนะในการส่งเสริมการทำงานของครูในองค์กร โดยใช้เทคนิควิธีการดึงผู้ร่วมงานเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเต็มตามศักยภาพ ให้เป็นไปตามเป้าประสงค์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องส่งเสริมให้ครูในโรงเรียนได้ร่วมมือกันในปฏิบัติงานงานอย่างเต็มความสามารถและมีประสิทธิภาพมากที่สุด ทั้งนี้เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับปฏิบัติงานของครู และใช้ทักษะ ความสามารถ และความฉลาดแต่ละด้านของตนเอง ในการส่งเสริม พัฒนาครูให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ เพื่อความสำเร็จขององค์กร

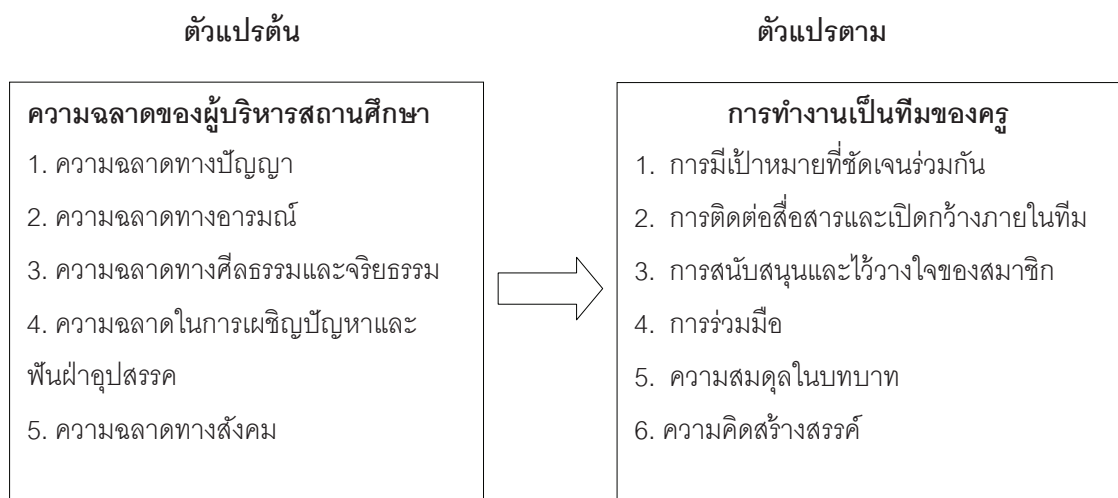
วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับความฉลาดของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ จังหวัดนครปฐม
2. เพื่อศึกษาระดับการทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ จังหวัดนครปฐม
3. เพื่อวิเคราะห์ความฉลาดของผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ จังหวัดนครปฐม

ตัวแปรการวิจัย

1. **ตัวแปรต้น** คือ ความฉลาดของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 1) ความฉลาดทางปัญญา 2) ความฉลาดทางอารมณ์ 3) ความฉลาดทางศีลธรรมและจริยธรรม 4) ความฉลาดในการเผชิญปัญหา และ 5) ความฉลาดทางสังคม

2. **ตัวแปรตาม** คือ การทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ ในจังหวัดนครปฐม ประกอบด้วย 1) การมีเป้าหมายที่ชัดเจนร่วมกัน 2) การติดต่อสื่อสารและเปิดกว้างภายในทีม 3) การสนับสนุนและไว้วางใจของสมาชิก 4) การร่วมมือ 5) ความสมดุลในบทบาท และ 6) ความคิดสร้างสรรค์ ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

ความฉลาดของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ความฉลาดทางปัญญา ความฉลาดทางอารมณ์ ความฉลาดทางด้านศีลธรรมและจริยธรรม ความฉลาดในการเผชิญปัญหาและพินฝ่าอุปสรรค และความฉลาดทางสังคม เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ จังหวัดนครปฐม

คำจำกัดความตัวแปรการวิจัย

ความฉลาดของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ความสามารถ ทักษะ และสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ ในจังหวัดนครปฐม ที่จำเป็นต่อการพัฒนาวิชาชีพ มีความสามารถในการเป็นผู้นำทางวิชาการ มีทักษะและคุณลักษณะที่ส่งเสริมให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยความฉลาดทั้ง 5 ด้าน ดังนี้

1. ความฉลาดทางปัญญา หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีทักษะทางการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ทำความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ มีความรู้ที่หลากหลาย และเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ได้ตลอดจนการคิดได้อย่างมีคุณภาพ สามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ ๆ พร้อมรับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่เสมอ สามารถนำความรู้และทักษะที่จำเป็นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ และใช้ความคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ขึ้นมา ในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

2. ความฉลาดทางอารมณ์ หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา ที่สามารถตระหนักรู้และรู้จักตนเอง ควบคุมอารมณ์ตนเอง มีการบริหารจัดการอารมณ์ได้ สามารถใช้ปัญญาเพื่อแยกแยะและเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นอยู่เสมอ มองโลกในแง่ดี มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถสร้างสัมพันธภาพที่ดีให้กับผู้ร่วมงาน สามารถชี้นำความคิดและการกระทำของตนเองในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ตลอดจนการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข

3. ความฉลาดทางศีลธรรมและจริยธรรม หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา ในด้านพฤติกรรมเชิงจริยธรรม พฤติกรรมการปฏิบัติตามประเพณีอันดีงามของศาสนา วัฒนธรรม และค่านิยมของสังคม ประพฤติปฏิบัติในทางที่ถูกต้องเป็นแบบอย่างที่ดี มีความรัก มีความเมตตา ปรารถนาที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน มีเจตนาที่ดีงามในทุกสถานการณ์ มีความยุติธรรมเพื่อนร่วมงานและสังคม มีจิตสำนึกที่ดีต่อผู้อื่น

4. ความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาใน ด้านการตอบสนองต่อปัญหาอุปสรรคด้วยเจตคติทางบวก มีสติ มีความมุ่งมั่น มีความมานะพยายาม มีความอดทน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค สามารถควบคุมสถานการณ์ได้ สามารถที่จะเผชิญและเอาชนะต่ออุปสรรคในเหตุการณ์ที่ไม่ดี ด้วยสติ ความเพียรพยายาม มีวิธีการที่ชาญฉลาดที่จัดการต่อปัญหาด้วยวิธี ที่ดีที่สุด สามารถเปลี่ยนวิกฤติให้เป็นโอกาสได้

5. ความฉลาดทางสังคม หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และให้ความสำคัญกับการทำงานร่วมกัน มีความรับผิดชอบต่อสังคม ตระหนักถึงความถูกต้องทางสังคม สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เข้ากับสังคมได้ แสดงความรู้สึกละอายใจเมื่อได้ปฏิบัติงานร่วมกับเพื่อนร่วมงานและผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยเต็มใจ พร้อมช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานและผู้ใต้บังคับบัญชาเมื่อเกิดปัญหาด้วยความเต็มใจ

การทำงานเป็นทีม หมายถึง กระบวนการทำงานที่ครู มารวมกลุ่มกันเพื่อร่วมกันทำงาน ประสานงานกัน ซึ่งแต่ละบุคคลมีพื้นฐานความคิด ทักษะ และประสบการณ์ที่แตกต่างกัน แต่ก็สามารถ มุ่งตั้งศักยภาพที่มีจากบุคคลแต่ละคนภายในกลุ่มออกมาร่วมมือกันในการกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้สำเร็จ ลุล่วงด้วยดี มีความพึงพอใจและสนุกสนานในการทำงาน มีเป้าหมายเดียวกันคือความสำเร็จของงาน ที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย

1. การมีเป้าหมายที่ชัดเจนร่วมกัน หมายถึง ครูในโรงเรียนร่วมกับสมาชิกทุกคนในโรงเรียน มีการกำหนดเป้าหมายวัตถุประสงค์ของการทำงานที่ชัดเจนว่าต้องการอะไร มีการตั้งจุดหมายหรือทิศทางความสำเร็จของการทำงานเดียวกัน สมาชิกทุกคนเข้าใจวัตถุประสงค์และประโยชน์ของงานอย่างชัดเจน เพื่อเป็นแนวทางในการทำงานให้บรรลุผลสำเร็จและเป้าหมายของสถานศึกษา

2. การติดต่อสื่อสารและเปิดกว้างภายในทีม หมายถึง ครูในโรงเรียนมีการสื่อความหรือแลกเปลี่ยนข่าวสารซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดข้อมูลตรงไปตรงมา ทุกคนรับทราบข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึงกัน เข้าใจซึ่งกันและกันในปัญหาของงานปฏิบัติที่เกิดขึ้นและสามารถแก้ไขได้ทันทั่วทั้งที่ต้องมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารและสนับสนุนให้สมาชิกที่มามีอิสระในการให้ข้อมูล

3. การสนับสนุนและไว้วางใจของสมาชิก หมายถึง ครูในโรงเรียน มีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีความจริงใจต่อกัน คอยช่วยเหลือสนับสนุนบุคลากรและสมาชิกภายในสถานศึกษามีความยินดีและให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เปิดโอกาสให้สมาชิกทำงานที่เหมาะสมอย่างเต็มที่ สามารถทำให้เกิดการเปิดเผยต่อกันและกล้าที่จะเผชิญหน้า เพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี

4. การร่วมมือ หมายถึง ครูในโรงเรียน ให้ความร่วมมือในการทำงาน มีการประสานการทำงานอย่างมีระบบ ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันทั้งเรื่องการปฏิบัติงานและการแก้ปัญหา มีความสมัครสมานสามัคคี ทุกคนห่วงใยต่อความสำเร็จของทีมงาน สมาชิกตั้งใจทำงานและให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ เพื่อบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา

5. ความสมดุลในบทบาท หมายถึง ครูในโรงเรียน มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ให้เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถ ตามความถนัดของแต่ละบุคคล กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน มีอำนาจในการตัดสินใจ สั่งการ ควบคุมงานได้อย่างเหมาะสมกับหน้าที่ความรับผิดชอบ ที่ได้รับมอบหมาย

6. ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ครูในโรงเรียน มีความคิดสิ่งใหม่ หลากหลาย มีความริเริ่มและสร้างสรรค์ผลงานหรือสิ่งใหม่ ๆ แตกต่างไปจากเดิมและใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม สามารถคิดนอกกรอบโดยใช้จินตนาการของตนเองในการสร้างสรรค์ผลงาน สามารถพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ

วิธีดำเนินการ

การวิจัยเรื่อง ความฉลาดของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ จังหวัดนครปฐม การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research)

ประชากร ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ ในจังหวัดนครปฐม ประกอบด้วย อำเภอเมือง อำเภอกำแพงแสน อำเภอดอนตูม อำเภอนครชัยศรี อำเภอสามพราน อำเภอบางเลน และอำเภอพุทธมณฑล จำนวน 2,934 คน

กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ ในจังหวัดนครปฐม ในปีการศึกษา 2559 ได้มาโดยวิธีการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากรทั้งหมด จำนวน 2,934 คน โดยเทียบกับตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan (1970 อ้างถึงใน สุวิมล ติรกานันท์, 2557: 179-180) โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (proportional stratified random sampling) โดยการกระจายตามที่ตั้งของอำเภอ ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 341 คน

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วกำหนดรูปแบบและโครงสร้างของแบบสอบถาม ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามคำนิยามศัพท์ตัวแปร โดยผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และพิจารณาเฉพาะข้อที่มีค่า IOC (index of item objective congruence) เท่ากับ 0.67 และ 1.00 ได้ข้อกระทงคำถาม ด้านฉลาดของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 47 ข้อ และการทำงานเป็นทีมของครู จำนวน 38 ข้อ จากนั้นหาค่าความเที่ยง โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าความเที่ยงของความฉลาดของผู้บริหารสถานศึกษา เท่ากับ 0.83 และด้านการทำงานเป็นทีม เท่ากับ 0.85

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถาม จำนวน 341 ฉบับ พร้อมหนังสือถึงผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐในจังหวัดนครปฐม เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา และข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้รับแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์กลับคืนมาจำนวน 341 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยการวิเคราะห์ระดับความฉลาดของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู ใช้การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลความหมาย โดยผู้วิจัยนำค่าเฉลี่ยไปเทียบกับเกณฑ์ขอบเขตค่าเฉลี่ยตามแนวความคิดของบุญชม ศรีสะอาด (2556: 121) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00	หมายถึง ความฉลาดของผู้บริหารสถานศึกษา / การทำงานเป็นทีมของครูอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50	หมายถึง ความฉลาดของผู้บริหารสถานศึกษา / การทำงานเป็นทีมของครูอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50	หมายถึง ความฉลาดของผู้บริหารสถานศึกษา / การทำงานเป็นทีมของครูอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50	หมายถึง ความฉลาดของผู้บริหารสถานศึกษา / การทำงานเป็นทีมของครูอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50	หมายถึง ความฉลาดของผู้บริหารสถานศึกษา / การทำงานเป็นทีมของครูอยู่ในระดับน้อยที่สุด

สำหรับการวิเคราะห์ความฉลาดของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ จังหวัดนครปฐม ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression analysis)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความฉลาดของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ จังหวัดนครปฐม

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับความฉลาดของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ จังหวัดนครปฐม

ความฉลาดของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.45) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าความฉลาดของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยความฉลาดทางสังคม อยู่ในลำดับสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.52) รองลงมา ได้แก่ ความฉลาดทางศีลธรรมและจริยธรรม ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.53) ความฉลาดทางปัญญา ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.46) ความฉลาดทางอารมณ์ ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.48) และความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค อยู่ในลำดับต่ำสุด ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.52) ดังปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และลำดับความฉลาดของผู้บริหารสถานศึกษา
ในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ จังหวัดนครปฐม
(n = 341)

ข้อ	ความฉลาดของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1.	ความฉลาดทางปัญญา	4.24	0.46	มาก	3
2.	ความฉลาดทางอารมณ์	4.24	0.48	มาก	4
3.	ความฉลาดทางศีลธรรมและจริยธรรม	4.30	0.53	มาก	2
4.	ความฉลาดในการเผชิญปัญหา	4.24	0.52	มาก	5
5.	ความฉลาดทางสังคม	4.36	0.52	มาก	1
รวม		4.28	0.45	มาก	

**ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการทำงานเป็นทีมของครู ในโรงเรียนประถมศึกษา
ของรัฐ จังหวัดนครปฐม**

การทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวม
อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.45) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าการทำงานเป็นทีมของครู
อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยความสมดุลในบทบาท อยู่ในลำดับสูงสุด ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.53)
รองลงมา ได้แก่ การสนับสนุนและไว้วางใจของสมาชิก ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.53) การมีเป้าหมาย
ที่ชัดเจนร่วมกัน ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.48) ความฉลาดทางอารมณ์ ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.48)
การร่วมมือ ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.52) และความคิดสร้างสรรค์อยู่ในลำดับต่ำสุด ($\bar{X} = 4.14$, S.D. =
0.57) ตามลำดับ ดังปรากฏในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และลำดับการทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียน
ประถมศึกษาของรัฐ จังหวัดนครปฐม
(n = 341)

การทำงานเป็นทีมของครู	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. การมีเป้าหมายที่ชัดเจนร่วมกัน	4.20	0.48	มาก	3
2. การติดต่อสื่อสารและเปิดกว้างภายในทีม	4.16	0.53	มาก	5
3. การสนับสนุนและไว้วางใจของสมาชิก	4.21	0.53	มาก	2
4. การร่วมมือ	4.20	0.52	มาก	4
5. ความสมดุลในบทบาท	4.23	0.53	มาก	1
6. ความคิดสร้างสรรค์	4.14	0.57	มาก	6
รวม	4.19	0.45	มาก	

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความฉลาดของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงาน เป็นทีมของครูในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ จังหวัดนครปฐม

ความฉลาดของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค (X_4) ความฉลาดทางปัญญา (X_1) และความฉลาดทางศีลธรรมและจริยธรรม (X_3) เป็นตัวแปรที่ได้รับเลือกเข้าสมการถดถอยและสามารถอภิปรายความผันแปรของความฉลาดของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ ในจังหวัดนครปฐม (Y_{tot}) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าประสิทธิภาพในการทำนาย (R^2) เท่ากับ 0.244 ซึ่งแสดงว่า ความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค ความฉลาดทางปัญญา และความฉลาดทางศีลธรรมและจริยธรรม ในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ จังหวัดนครปฐม และสามารถร่วมทำนายการทำงานเป็นทีมของครู ได้ร้อยละ 24.40 โดยสามารถเขียนสมการพยากรณ์ได้ ดังนี้

สมการวิเคราะห์การถดถอยในรูปของคะแนนดิบ คือ

$$\hat{Y}_{tot} = 2.10 + 0.18(X_4) + 0.17(X_1) + 0.15(X_3)$$

สมการวิเคราะห์การถดถอยในรูปของคะแนนมาตรฐาน คือ

$$\hat{Z}_{tot} = 0.18 (Z_4) + 0.17(Z_1) + 0.15(Z_3) \quad \text{ดังปรากฏในตารางที่ 3}$$

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนเกณฑ์ความฉลาดของผู้บริหารสถานศึกษา
ที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู ในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ จังหวัดนครปฐม

(n = 341)

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
Regression	3	17.16	5.71	36.32	.00
Residual	337	53.05	0.15		
Total	340	70.21			
ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการ	b	Beta	SE _b	t	Sig.
ค่าคงที่	0.63		0.11	5.52*	.00
ความฉลาดในการเผชิญปัญหา (X_4)	0.39	0.42	0.06	6.15*	.00
ความฉลาดทางปัญญา (X_1)	0.20	0.21	0.06	3.49*	.00
ความฉลาดทางศีลธรรมและจริยธรรม (X_3)	0.13	0.14	0.05	2.56*	.01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

R = 0.494 R² = 0.244 SEE. = 0.238

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยเรื่อง ความฉลาดของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู ในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐบาล จังหวัดนครปฐม สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ ดังนี้

1. ความฉลาดของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐบาล จังหวัดนครปฐม ในภาพรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความฉลาดทางสังคม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ความฉลาดทางปัญญา ความฉลาดทางศีลธรรมและจริยธรรม ความฉลาดทางอารมณ์ และความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค ตามลำดับ โดยความฉลาดของผู้บริหารสถานศึกษาใน 5 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย ความฉลาดทางปัญญา (IQ: intelligence quotient) ความฉลาดทางอารมณ์ (EQ: emotional quotient) ความฉลาดทางด้านศีลธรรมและจริยธรรม (MQ: moral quotient) ความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค (AQ: adversity quotient) และความฉลาดทางสังคม (SQ: social quotient) เป็นปัจจัยพื้นฐานที่ผู้นำสามารถนำความฉลาดดังกล่าว มาพัฒนาตนเองให้เกิดสมรรถนะ ทักษะ ในการปฏิบัติงาน เพื่อนำพาองค์กรสู่ความสำเร็จ ซึ่งผู้นำที่สมบรูณ์ย่อมเป็นความคาดหวังของผู้ปฏิบัติงานในองค์กรที่จะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มความสามารถ ทั้งนี้ความฉลาดของผู้บริหารสถานศึกษา เกิดจากการพัฒนาตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษา ในด้านการพัฒนาตนเอง เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้พัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพ และการพัฒนาตนเองจึงเป็นสิ่งสำคัญที่คนเราจะขาดเสียไม่ได้ เพราะการพัฒนา จะช่วยให้เราสามารถที่จะปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้อย่างเป็นสุข และในแนวทางการพัฒนาตนเอง ได้มีนักจิตวิทยา และนักวิชาการได้ให้ความสำคัญในเรื่องนี้ แต่ในที่นี้จะยกแนวทางพัฒนาตนตามหลักพุทธศาสนา ซึ่งพระธรรมปิฎก ท่านได้อธิบายว่าในการพัฒนาตนนั้น ควรประกอบด้วย การพัฒนา 4 ด้าน คือ ด้านที่ 1 การพัฒนาทางกาย ด้านที่ 2 คือ การพัฒนาศีล ด้านที่ 3 การพัฒนาจิต และด้านที่ 4 คือการพัฒนาทางสติปัญญา ดังนั้นการพัฒนาตนเองจึงมีความสำคัญต่อผู้บริหารสถานศึกษาเนื่องจากต้องนำไปบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ โดยต้องใช้ความฉลาดทางปัญญา (IQ) ในการบริหารสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ตึกตา ไสภณธรรมคุณ (2558: 89) ได้ศึกษาเรื่องสมรรถนะวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีสมรรถนะในวิชาชีพสูงแสดงให้เห็นถึงความสามารถด้านสติปัญญา ที่นำมาใช้ในการปฏิบัติงานในวิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ ผู้บริหารสถานศึกษายังต้องมีความฉลาดทางอารมณ์ เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความฉลาดทางอารมณ์ ดี โดยจะต้องมีเข้าใจชีวิตของตนเองและผู้อื่น มีการบริหาร

จัดการตนเอง บุคลากรในสถานศึกษาให้ร่วมมือกันปฏิบัติหน้าที่อย่างมีความสุข อีกทั้งยังต้องคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวม มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความคิดสร้างสรรค์ให้สถานศึกษาบรรลุเป้าหมายอย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของดิลกฤทธิ์ อภิวัฒน์สิงห์ (2549: 124) ได้ศึกษาเรื่องความฉลาดทางอารมณ์กับความสำเร็จในการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง โดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือการมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น การควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง การตัดสินใจและการแก้ปัญหา ความภาคภูมิใจในตนเอง และความพึงพอใจในชีวิต

สำหรับทักษะในการแก้ปัญหา (AQ) ก็มีความสำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาสามารถตอบสนองต่อปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ต้องมีความอดทน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค สามารถควบคุมสถานการณ์ได้ สามารถที่จะเผชิญและเอาชนะต่ออุปสรรคในเหตุการณ์ที่ไม่ดี ด้วยสติ ความเพียรพยายาม มีวิธีการที่ชาญฉลาดที่จัดการต่อปัญหาด้วยวิธีที่ดีที่สุด สามารถเปลี่ยนวิกฤติให้เป็นโอกาสได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของรุ่งศักดิ์ ศิวาชัย (2555: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องทักษะการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ สมรรถนะหลักของผู้นำในทุกยุคทุกสมัย ผลการวิจัยพบว่า ทักษะสำคัญที่ผู้บริหารจะต้องมีและใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพคือ ทักษะการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ ผู้บริหารจึงควรมีความเข้าใจในความสำคัญของขบวนการการแก้ปัญหาและการตัดสินใจและมีหลักการและเครื่องมือช่วยในการตัดสินใจได้อย่างเหมาะสมและถูกต้อง ทักษะการแก้ปัญหาและการตัดสินใจจึงเป็นสมรรถนะหลักของผู้บริหารอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การตัดสินใจของผู้บริหาร ทักษะและความเข้าใจเรื่องขบวนการการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ ตลอดจนความสามารถในการนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพถือเป็นคุณสมบัติอันสำคัญประการหนึ่ง อันนำไปสู่การบริหารจัดการที่มีคุณภาพ ซึ่งผู้บริหารที่มีทักษะในการแก้ปัญหาและการตัดสินใจที่เฉียบคมและมองปัญหาและผลกระทบอย่างรอบด้าน ย่อมจะสามารถนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จได้อย่างมั่นคง

การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องใช้หลักคุณธรรม และจริยธรรมในการดำเนินชีวิต อีกทั้งยังต้องแบบอย่างให้กับผู้ร่วมงาน ซึ่งนอกจากผู้บริหารจะเป็น คนเก่ง ยังต้องเป็น คนที่มีคุณธรรม จริยธรรม ตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ (2552-2559) ฉบับปรับปรุง คือ การพัฒนาการศึกษาของประเทศให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ คือ เน้นให้คนไทยเป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข มีความรู้เชิงวิชาการและสมรรถนะทางวิชาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรม ใฝ่เรียนรู้ และแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีความสุข มีสุขภาพทั้งกายและใจที่สมบูรณ์สามารถประกอบอาชีพและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมี

ความสุข สอดคล้องกับผลงานวิจัยของสุวรรณ์ ไชยชมพู่ (2557: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในการบริหารสถานศึกษา ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมในการบริหารงานของผู้บริหารเป็นสิ่งที่ควบคู่ไปกับความรู้ ความสามารถ และความฉลาดทางสติปัญญา (Intelligence quotient: IQ) ผู้บริหารมืออาชีพต้องมีความฉลาดทางศีลธรรมหรือจริยธรรม (Moral quotient: MQ) และความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional quotient: EQ) จึงจะสามารถยืนหยัดในโลกของการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นความหวังของการเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งในและนอกสถานศึกษา พฤติกรรมผู้นำเชิงจริยธรรมในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารย่อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพของครูและคุณภาพผู้เรียนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ทักษะสุดท้ายสิ่งที่ผู้บริหารส่วนใหญ่ต้องมี คือ ทักษะทางสังคม ซึ่งมีความสำคัญต่อการบริหารงานมาก เพราะเราต้องดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคม เราไม่สามารถใช้ชีวิตเพียงลำพังได้ อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษายังต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคม ตระหนักถึงความถูกต้องของสังคม สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เข้ากับสังคมได้ ดังนั้นแสดงให้เห็นว่า ความฉลาดของผู้บริหารในแต่ละด้านนั้นเป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนาคุณภาพของตนเอง เพื่อนำสู่การพัฒนาความสามารถ ทักษะ และสมรรถนะที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรมี เพื่อให้เกิดกระบวนการการบริหารสถานศึกษา กระบวนการทำงานร่วมกับผู้อื่นและผลการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลดียิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นความฉลาดทางปัญญา ความฉลาดทางอารมณ์ ความฉลาดทางด้านศีลธรรม และจริยธรรม ความฉลาดในการเผชิญปัญหา และความฉลาดทางสังคม ในทุกด้านล้วนแต่จะเป็นการพัฒนาให้ผู้บริหารสถานศึกษา มีความฉลาด สามารถนำความฉลาดในแต่ละด้านนำมาปรับใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้สถานศึกษามีทั้งคุณภาพและประสิทธิภาพ ผู้บริหารจะมีเพียงความฉลาดเพียงด้านใดด้านหนึ่งไม่ได้ ผู้บริหารต้องมีทั้งปัญญาในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ สามารถแยกแยะได้ รวมถึงต้องมีอารมณ์ที่ปกติ คือ สามารถควบคุมอารมณ์กับทุกสถานการณ์ได้ ไม่มีความอคติกับผู้ร่วมงาน เมื่อผู้บริหารมีอารมณ์ที่ปกติแล้วก็ต้องมีคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งเป็นพื้นฐานของมนุษย์ทุกคน โดยเฉพาะผู้นำต้องมีจิตสำนึกของความถูกต้อง ไม่ลำเอียงทางฝ่ายใดทั้งนั้น อีกทั้งผู้นำต้องกล้าที่จะเผชิญกับปัญหา มีความรับผิดชอบต่อผู้ร่วมงานและองค์กร ไม่โยนความผิด หรือปล่อยให้ผู้ใดต้องเผชิญกับปัญหาเพียงผู้เดียว และสุดท้ายผู้นำต้องสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข มีความสุขกับการทำงาน ทั้งหมดที่กล่าวมา คือ ผู้นำที่สมบูรณ์ ที่จะสามารถนำพาให้สถานศึกษามีคุณภาพและประสิทธิภาพ รวมถึงความทุ่มเทในการทำงานของครู และความไว้วางใจของครูอีกด้วย

2. จากผลการวิจัย พบว่า การทำงานเป็นทีมของครู ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความสมดุลในบทบาท มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ การสนับสนุน และไว้วางใจของสมาชิก การมีเป้าหมายที่ชัดเจนร่วมกัน การร่วมมือ การติดต่อสื่อสารและเปิดกว้าง

ภายในทีม และความคิดสร้างสรรค์ ตามลำดับ ทั้งนี้เพราะการทำงานเป็นทีมของครู มีความสำคัญที่จะทำให้สถานศึกษาขับเคลื่อนไปสู่เป้าหมายของความสำเร็จ การทำงานเป็นทีมไม่ใช่แค่ในสถานศึกษาเท่านั้น แต่ในทุกองค์กรให้ความสำคัญกับการทำงานเป็นทีม เพราะบุคลากรเป็นส่วนสำคัญที่จะขับเคลื่อนให้ไปสู่ความสำเร็จขององค์กร ในการทำงานเป็นทีมในทุกด้าน ทั้งเรื่องของความสมดุลในบทบาท การสนับสนุนและไว้วางใจของสมาชิก การมีเป้าหมายที่ชัดเจน ร่วมกัน การร่วมมือ การติดต่อสื่อสารและเปิดกว้างภายในทีม และความคิดสร้างสรรค์ ล้วนแต่เป็นสิ่งที่สำคัญซึ่งเป็นปัจจัยที่จะทำให้สถานศึกษามีคุณภาพที่ดี เกิดประสิทธิภาพต่อสถานศึกษา เพื่อนร่วมงาน และนักเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของทองทิพภา วิริยะพันธุ์ (2553: 132-133) คือ สิ่งสำคัญสำหรับการพัฒนาทีมงานให้มีประสิทธิภาพ คือ การสร้างความร่วมมือระหว่างกัน โดยให้ทีมงานได้มีส่วนร่วมในการทำงานภายใต้ทัศนคติที่ดีต่อกัน โดยสมาชิกของทีมงานทุกคน จะต้องพร้อมให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนซึ่งกันและกัน และยังสอดคล้องกับแนวคิดของสุพานี สฤษฏ์วานิช (2552: 226) คือ ลักษณะการทำงานของทีมงานที่ดี จะต้องมีความมุ่งหมาย โดยมีการกำหนดจุดมุ่งหมาย และนโยบายของทีมที่ชัดเจน มีการกำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของทีมงานอย่างชัดเจนชัดเจน ส่งเสริมให้มีการติดต่อสื่อสารถึงกัน ส่งเสริมให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ใหม่ ๆ ส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา หรือความขัดแย้งที่เกิดขึ้นอย่างสร้างสรรค์ สมาชิกแต่ละคนต้องมีความเข้าใจกัน ห่วงดี จริงใจต่อกัน ต่อหัวหน้างานและองค์กร ถ้ามีความขัดแย้ง จะมีการแก้ไขอย่างสร้างสรรค์ โดยคำนึงถึงทุกฝ่าย และคำนึงถึงผลประโยชน์รวมขององค์กรเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของจารุวรรณ สะอาดละออ (2556: 4) ได้ศึกษาเรื่องการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษาอาเภอบรรพตพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของเป้าหมาย มีระดับการปฏิบัติสูงสุด รองลงมาได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการทำงาน และด้านการยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของสุทธิรัตน์ นาคราช และคณะ (2559: 86-103) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า การทำงานเป็นทีมของครูอยู่ในระดับมาก ทั้งภาพรวมและรายด้าน โดยเรียงตามลำดับ ดังนี้ การมีมนุษยสัมพันธ์ ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน การร่วมมือและมีส่วนร่วมในการทำงาน บทบาทที่สมดุล การมีวัตถุประสงค์เป้าหมายเดียวกัน และการติดต่อสื่อสารที่ดี ดังนั้นแสดงให้เห็นว่า การทำงานเป็นทีมจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญ เพราะไม่ว่าในองค์กรเล็กหรือใหญ่ จะต้องให้ความสำคัญกับการทำงานเป็นทีม เนื่องจากเราไม่สามารถทำงานให้ประสบความสำเร็จเพียงผู้เดียวได้ แต่การทำงานต้องอาศัยการทำงานร่วมกันจึงจะประสบความสำเร็จ เนื่องจากทุกคนมีความสามารถแต่ความสามารถของทุกคนแตกต่างกัน การนำ

ความสามารถของทุกคนมารวมกันจึงเกิดผลงานมากขึ้น อีกทั้งงานบางอย่างต้องใช้ความคิดที่ริเริ่มสร้างสรรค์จึงต้องการคนมาทำงาน ด้วยการคิดร่วมกัน งานจึงออกมาสำเร็จ

3. จากผลการวิจัยพบว่า ความฉลาดของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ จังหวัดนครปฐม เรียงลำดับตามอิทธิพลจากมากไปหาน้อย ซึ่งได้แก่ ความฉลาดในการเผชิญปัญหา ความฉลาดทางปัญญา และความฉลาดทางศีลธรรมและจริยธรรมส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสามารถร่วมกันทำนายการทำงานเป็นทีมของครู ได้ร้อยละ 24.40 ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถ ทักษะ และสมรรถนะในการพัฒนาตนเองในด้านความฉลาดแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งในความฉลาดทั้ง 5 ด้าน เป็นสิ่งที่ครูต้องการให้นำมาพัฒนาแต่ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่มีไม่ครบ ทั้ง 5 ด้าน จึงเกิดความไม่สมบูรณ์ในการบริหารงาน ทำให้ไม่สามารถพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กรให้เกิดความเชื่อถือหรือไว้วางใจในการทำงานได้เท่าที่ควร ทั้งนี้ทำให้องค์กรไม่เกิดประสิทธิผลตามเป้าหมายที่ต้องการได้นั้น แต่อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ผู้นำจะมีความฉลาดไม่ครบทุกด้าน แต่ผู้นำก็สามารถนำความฉลาดในแต่ละด้านไปพัฒนาสถานศึกษาในส่วนอื่นให้เกิดประสิทธิภาพได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนาคุณภาพตนเอง เรื่องของสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านการพัฒนาตนเอง เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้พัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะช่วยให้เราสามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้อย่างมีความสุข อีกทั้งยังสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 ในข้อที่ 3 คือ เพื่อพัฒนาคนไทยทุกกลุ่มวัยอย่างเป็นองค์รวมทั้งทางกาย ใจ สติปัญญา อารมณ์ คุณธรรม จริยธรรม และสถาบันทางสังคมมีบทบาทหลักในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ผู้บริหารจะบริหารงานให้บรรลุเป้าหมาย และเกิดผลสำเร็จสูงสุดจะต้องมีทั้งความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค ความฉลาดทางด้านปัญญา และความฉลาดทางศีลธรรมและจริยธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค จะต้องสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ โดยสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552: 6-7) ความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค มาจากความสามารถของบุคคลในการตอบสนองต่อปัญหาอุปสรรคด้วยเจตคติทางบวก มีสติ มีความรับผิดชอบและหาแนวทางแก้ไขด้วยความมุ่งมั่น อดทน จนสามารถฝ่าฟันและเอาชนะปัญหาได้ สามารถในการเปลี่ยนวิกฤติให้เป็นความสำเร็จนั่นเอง สอดคล้องกับผลงานวิจัยของรุ่งศักดิ์ ศิวาชัย (2555: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องทักษะการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ สมรรถนะหลักของผู้นำในทุกยุคทุกสมัย ผลการวิจัยพบว่า ทักษะสำคัญที่ผู้บริหารจะต้องมีและใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพคือ ทักษะการแก้ปัญหา และการตัดสินใจ ผู้บริหารจึงควรมีความเข้าใจในความสำคัญของการแก้ปัญหาและการตัดสินใจและมีหลักการและเครื่องมือช่วยในการตัดสินใจได้อย่างเหมาะสม

และถูกต้อง ทักษะการแก้ปัญหาและการตัดสินใจจึงเป็นสมรรถนะหลักของผู้บริหารอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การตัดสินใจของผู้บริหาร ทักษะและความเข้าใจเรื่องขบวนการการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ ตลอดจนความสามารถในการนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพถือเป็นคุณสมบัติอันสำคัญประการหนึ่ง อันนำไปสู่การบริหารจัดการที่มีคุณภาพ ซึ่งผู้บริหารที่มีทักษะในการแก้ปัญหาและการตัดสินใจที่เฉียบคมและมองปัญหาและผลกระทบอย่างรอบด้าน ย่อมจะสามารถนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จได้อย่างมั่นคง นอกจากนี้ ความฉลาดทางปัญญาของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสิ่งที่ทุกคนในองค์กรคาดหวัง เพื่อนำความฉลาดดังกล่าวไปพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ Gardner (1993 อ้างถึงใน เพชรยุพา บุญศิริรัฐ, 2558: 85-87) กล่าวถึงเขาวัวปัญญาในด้านที่ 6 คือ ปัญญาด้านความเข้าใจระหว่างบุคคล เป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้บริหารที่ทุกคนต้องมี คือ ความสามารถในการเข้าใจอารมณ์ ความรู้สึก ความคิดและเจตนาของผู้อื่น ทั้งนี้ยังมีความสามารถสูงในการรู้ถึงลักษณะต่าง ๆ ของสัมพันธภาพของมนุษย์ ซึ่งจะสามารถส่งผลถึงการปฏิบัติงานอย่างทุ่มเท ของครู และทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสมภพ ดวงขุ่ม (2554: 78) ได้ศึกษาเรื่องสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ สมรรถนะหลัก ได้แก่ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการบริการที่ดี ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ และด้านการพัฒนาตนเอง สมรรถนะประจำสายงาน ได้แก่ ด้านการสื่อสารและการจูงใจ ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร ด้านการมีวิสัยทัศน์ และด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์ นอกจากนี้เรื่องของพื้นฐานมนุษย์ทุกคนที่ต้องมี คือ เรื่องของคุณธรรม จริยธรรม ไม่ว่าเราจะปฏิบัติหน้าที่ใด เราต้องยึดมั่นในหลักของคุณธรรม จริยธรรม สอดคล้องกับแนวคิดของจำเริญ ดวงงามยิ่ง (2554: 34-35) กล่าวว่า ความฉลาดทางจริยธรรม มาจากระดับความสามารถของบุคคล ซึ่งเกิดจากการเรียนรู้และปฏิบัติตนในด้านจริยธรรมและศีลธรรมตามกรอบของ ศาสนา วัฒนธรรม และค่านิยมของสังคมที่ตนอาศัยอยู่ ทั้งสามารถปฏิบัติต่อผู้อื่นภายใต้ข้อบัญญัติที่ดั่งามเหล่านั้นด้วยจิตใจที่เปี่ยมด้วยความรัก ความเมตตา มีความปรารถนาดี ต่อผู้อื่นอยากให้ผู้อื่นได้รับสิ่งที่ดี มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ไม่เบียดเบียนผู้อื่น รู้จักนำหลักธรรม มาใช้ในการแก้ไขปัญหาสำหรับตนและบุคคลอื่นได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของพระมหาชินวัฒน์ ธมฺมเสฏฺฐ (หาญกุล) (2558: 119) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย

ดังนี้ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีความฉลาดในการเผชิญปัญหาและการแก้ปัญหา ความฉลาดทางปัญญา และความฉลาดทางศีลธรรมและจริยธรรม ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถแก้ปัญหาในการทำงานสามารถเผชิญกับปัญหาต่อผู้ทำงานได้ อีกทั้งยังต้องสามารถคิดวิเคราะห์ในการทำงาน ใช้ความรู้ทักษะ ความสามารถในการทำงาน และยังต้องมีคุณธรรม จริยธรรม ในการบริหารงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานของครูมีประสิทธิภาพ และเป็นการขับเคลื่อนสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ความฉลาดของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการบริหารงานในการขับเคลื่อนครูในสถานศึกษาให้มีความสามัคคี ทুমเทการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ ซึ่งมาจากความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค ความฉลาดทางปัญญา และความฉลาดทางศีลธรรมและจริยธรรม ที่ครูมีความคาดหวังกับผู้บริหารสถานศึกษาให้มีสิ่งเหล่านี้เพื่อนำมาเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติงาน และความฉลาดดังกล่าวยังสร้างความไว้วางใจ ความน่าเชื่อถือให้กับบุคลากรอีกด้วย สำหรับความฉลาดทางอารมณ์และความฉลาดทางสังคม เป็นสิ่งที่บุคลากรคาดหวังกับผู้บริหารสถานศึกษา แต่ให้ความสำคัญค่อนข้างน้อย เพราะความฉลาดทั้ง 2 ด้านนี้สามารถไปส่งเสริมการบริหารในด้านอื่นได้ดี ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอให้สอดคล้องกับสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษา ในด้านการพัฒนาตนเอง เพราะการพัฒนาตนเองจะช่วยส่งเสริม ทักษะ ความสามารถ และสมรรถนะ ในการปฏิบัติงานอย่างดี เมื่อพัฒนาตนเองแล้ว ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีทักษะด้านการตัดสินใจ สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ และสิ่งที่มนุษย์ทุกคนต้องมี คือ คุณธรรม จริยธรรม เป็นสิ่งที่ผู้บริหารทุกคนต้องมี เพื่อนำแนวทางดังกล่าวมาพัฒนาครูและบุคลากรในสถานศึกษา ให้มีทักษะ กระบวนการทำงาน แบบการทำงานเป็นทีม ทำให้สถานศึกษา มีการพัฒนาอย่างแท้จริง ทำให้เกิดคุณภาพ ทั้งผู้นำ ครู และนักเรียน อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า ความฉลาดของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความฉลาดในการเผชิญปัญหา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้าย ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมการให้ความสำคัญกับการพัฒนาตนเองของผู้บริหารสถานศึกษา ในเรื่องความฉลาดในการเผชิญปัญหา โดยหน่วยงานควรส่งเสริมผู้บริหารสถานศึกษา ในเรื่องของความสามารถในการมอบหมายผู้ที่เหมาะสมเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาทั้งของตนเองและส่วนรวมที่เกิดขึ้นในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า การทำงานเป็นทีมของครู ด้านความคิดสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้าย ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมในเรื่องของความคิดสร้างสรรค์ โดยผู้บริหารสถานศึกษาและหน่วยงานควรส่งเสริมครูให้สามารถสร้างสรรค์สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

1.3 จากผลการวิจัย พบว่า ความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค ความฉลาดทางปัญญาและความฉลาดทางศีลธรรมและจริยธรรมส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค ความฉลาดทางปัญญา และความฉลาดทางศีลธรรมและจริยธรรม ให้มากขึ้น เพื่อที่จะให้การทำงานเป็นทีมของครูมีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืนต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับความฉลาดของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาส่วนที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู

2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความฉลาดของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านความฉลาดทางศีลธรรมและจริยธรรม และความฉลาดทางสังคม

สรุป

ความฉลาดของผู้บริหารสถานศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ ในจังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความฉลาดของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน การทำงานเป็นทีมของครู ในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ จังหวัดนครปฐมโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การทำงานเป็นทีมของครู มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน และความฉลาดของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู ในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ ในจังหวัดนครปฐม เรียงตามลำดับอิทธิพลจากมากไปหาน้อยดังนี้ 1) ความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค 2) ความฉลาดทางปัญญา และ 3) ความฉลาดทางศีลธรรมและจริยธรรมเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู ในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ ในจังหวัดนครปฐม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 งานวิจัยนี้พบว่า ความฉลาดของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ความฉลาดทางปัญญา ความฉลาดทางศีลธรรมและจริยธรรม และความฉลาดในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค ทำนายการทำงานเป็นทีมของครูในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ จังหวัดนครปฐม ได้ร้อยละ 24.40

เอกสารอ้างอิง

- จารุวรรณ สะอาดละออ. (2556). **การศึกษาการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในสถานศึกษาอำเภอ
บรรพตพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2.**
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- จำเริญ ดวงงามยิ่ง. (2554). **ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเอง ความฉลาด
ทางจริยธรรมและพฤติกรรมการทำงานตามค่านิยมสร้างสรรค์ของข้าราชการ
กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์.** วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี. (2549). **ภาวะผู้นำ องค์ยุคใหม่.** กรุงเทพมหานคร: ปัญญาชน.
- ดิลกฤทธิ์ อภวัฒน์สิงหะ. (2550). **ความฉลาดทางอารมณ์กับความสำเร็จในการทำงานของ
ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1.**
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- ตุ๊กตา ไสยธรรม. (2558). **สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงาน วิชาการ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2.** วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ
นครปฐม.
- ทองทิพา วิริยะพันธุ์. (2553). **การบริหารทีมงานและการแก้ปัญหา (พิมพ์ครั้งที่ 4).** กรุงเทพมหานคร:
สหธรรมิก.
- เนตร์พัฒนา ยาวิราช. (2556). **การจัดการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาองค์การ.** กรุงเทพมหานคร:
ทริปเพิล กรุ๊ป.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). **การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 8).** กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- พิชาภพ พันธุ์แพ. (2554). **ผู้นำกับการจัดการเปลี่ยนแปลง (พิมพ์ครั้งที่ 2).** กรุงเทพมหานคร:
แอคทีฟ פרנץ.
- เพชรยุพา บุรณศิริจรัสรัฐ. (2558). **หลักการพัฒนาความฉลาดทางสังคม.** กรุงเทพมหานคร:
อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- พระมหาชินวัฒน์ ฐมมเสฏโฐ (หาญกุล). (2557). **การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาล
เมืองสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม.** วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย.

- รุ่งศักดิ์ ศิวาชัย. (2558). รายงานวิจัยเรื่อง ทักษะการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ สมรรถนะหลักของผู้นำในทุกยุคทุกสมัย. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร.
- วีระวัฒน์ ปันนิตามัย. (2551). เซอร์อาร์มอนด์ (EQ) ดัชนีเพื่อความสุขและความสำเร็จของชีวิต (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศรีศักดิ์ ศูนย์ไศรก. (2550). การศึกษาพฤติกรรมการสร้างทีมงานของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุทธิรัตน์ นาคราช และคณะ. (2559, กรกฎาคม-ธันวาคม). พฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร. วารสารสังคมศาสตร์วิจัย, 7 (2), 86-103.
- สุพานี สฤษฏ์วานิช. (2552). พฤติกรรมองค์การสมัยใหม่:แนวคิดและทฤษฎี. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุรีย์พร รุ่งจำกัด. (2556). ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานด้านบุคคล ของสถานศึกษา อำเภอองครักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครนายก. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สุรัตน์ ไชยชมพู่. (2557). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในการบริหารสถานศึกษา. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุวัฒน์ อินทวงศ์. (2550). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการทำงานเป็นทีม ตามการรับรู้ของครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- สุวิมล ตีรกานันท์. (2557). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2. (2559). ข้อมูลวิสัยทัศน์ ปีการศึกษา 2559. ค้นเมื่อ 1 เมษายน 2559, จาก <http://www.edunkp2.org/vision.php>.